

ILLEGALE AALVISSERS

ILLEGALE AALVISSERS BEBOET IN 1704 WEGENS VISSEN IN DE KOEDIJCKERVAERT

Hierbij volgt een transcriptie van een notariële akte uit 1704 waarin beschreven is hoe 4 illegale aalvissers betrappt werden bij het 's nachts vissen op aal met behulp van een zogenaamde slagelger.

Een elger is een vistuig in de vorm van een vork met 3 of 4 platte, dichtbijeestaande platte tanden waarmee paling gevangen werd. Andere termen zijn: aalgeer, aalvork, aalschaar, aalsteker. Zo'n elger kan zowel rechtstreeks met de hand vanuit een schuitje gebruikt worden, of onderaan een schuit bevestigd worden waarmee dan bij het varen de aal geraakt moet worden. Vermoedelijk waren dit verschillende elgervormen. In het geval als hieronder beschreven zal de eerste manier van gebruiken van toepassing zijn. In de bijgaande afbeelding is te zien hoe zo'n elger eruit zag.

In het hierna volgende verslag is er sprake van 2 schuitjes, elk met 2 personen, die gesnapt werden door 2 controleurs. De hoofdpersoon van het ene schuitje gaf zonder meer de gevangen aal over. Maar die van het andere schuitje zei dat hij op een avond bij de controleurs zou komen om de zaak af te maken. Of dat opgevat moet worden als een dreigement, of als een poging om later onderhands de zaak af te doen, is niet helemaal duidelijk. In ieder geval is kennelijk de gang van zaken gemeld bij de dijkgraaf, die daarin voldoende aanleiding zag om de gebeurtenissen bij notariële akte vast te leggen.

“Op huijden den 22^e November 1704 compareerden voor mij Gerrit Winder, Notaris Publ. Bij den Hove van Hollant geadmitteert residerende binnen de stadt Alkmaer ende de naegenoemde getuijgen Louis Cornelisz Croonen en Nanningh Dircks Hageman beide wonende tot Koedijck dwelcke ten requeste ¹⁾ van de Heere Jo^r Gerard van Egmond vander Nieuwenburgh, Heere van Petten en Nolmerban etc. etc., als dijkgraef vanden Hontsbossche, verclaerden en attesteerden sulcx doende bij desen, hoe waer en waeraghtigh is dat sij getuijgen op dingsdagh den 9^e September laestleden, des avonts ofte snagts de clock tusschen elf en twaelf uren (sijnde geweest des avonts ofte snagts voorde laestleden algemene danckdagh), hebben gesien, dat Pieter Jans Bol ende desslfs knegt genaemt Fredrick ... in een schuijtje, Pieter Jansz Pappen en Reijer Jansz Vader alle diestijts wonende tot Koedijck, in een ander schuijtje, in de Koedijcker ofte Hontsbosschen vaert, en sulcx tusschen het schuthock ²⁾ staende besuijden Coedijck en het naest daernaer volgende sluijsje ofte verlaetje nae Alkmaer toe, met slagh elgers ael ofte vis hebben geslagen, gelijk sij attestanten ten tijde als boven de gemelte vier persoonen ter voorsz. sake, in haere ³⁾ respective schuijtjes sijnde, slagh elgers en

ael bij haer ⁴⁾ hebbende, hebben bekeurt ende in boeten beslagen, verclaerden wijders dat na de gedane bekeuringh Pieter Jansz Bol aen hen getuijgen presenteerde sijn geslagen ael aen hen getuijgen over te geven en dat Pieter Jans Pappen seide dat hij een of andere avont bij hen attestanten ⁵⁾ soude comen om de sake af te maken. Gevende sij getuijgen voor redenen van wetenschap als inden text, met ende onder presentatie van 't gedeposeerde, des noots, nader gestant te willen doen ende met eeden solemnelijck ⁶⁾ bevestigen. Dat aldus passeerde binnen de Stadt Alkmaer ter presentie van Gerrit Oostwal ende Adriaen Baken als versogte

getuijgen.”

[Getekend: Louis Cornelisz Kroone, Nannijnghs Dircks Hageman, G. Oostwal, Arien Baaken, G. Winder Notaris.]

Noten:

1: op bevel. 2: hok waarin vee tijdelijk gezet kon worden. 3: hun. 4: hen. 5: getuijgen. 6: plechtig.

H. & A.B. de Vries-Doyle